

ÖZET

AYDIN İLİNDEKİ SOĞUK DEPOLAMA YAPILARININ MEVCUT DURUMUNUN BELİRLENMESİ VE GELİŞTİRİLMESİ

Ümit ALKAN

Yüksek Lisans Tezi, Tarımsal Yapılar ve Sulama Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Fuat SEZGİN

2013, 78 sayfa

Bu araştırma Aydın ilinde meyve ve sebze depolamada kullanılan soğuk hava depolarına ilişkin genel ve yapısal özelliklerin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Aydın Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nden alınan veriler kullanılarak 20 adet soğuk hava deposu bulunduğu tespit edilmiştir. Bu işletmelerden araştırmaya katılan 19 adet soğuk hava deposunda inceleme yapılmıştır. Bu işletmelerin %58'inin özel şirketler, %42'sinin ise tarımsal kalkınma kooperatifleri tarafından işletildiği belirlenmiştir. İşletmelerin %32'sinde toplam depolama kapasitesinin 500 tonun altında, %37'sinde 500–1000 ton arasında ve %31'inde ise 1000 tonun üzerinde olduğu belirlenmiştir. Soğuk hava depolarında çelik taşıyıcı sistemin kullanımı %47 oranla birinci sırada gelirken bunu konvansiyonel betonarme (%32) ve prefabrik betonarme (%21) izlemektedir. PU panel işletmelerin %58'inde duvar yalıtım malzemesi, % 69'unda ise tavan yalıtım malzemesi olarak kullanılmıştır. İşletmelerin % 63'ünde döşeme yalıtım malzemesi olarak PU köpük ilk sırada gelmiştir. Soğuk hava depolarında özel şirketlerin kooperatiflere oranla daha modern yalıtım malzemeleri kullandığı tespit edilmiştir. Soğuk hava depolarının % 68'inin freon gazlı soğutma sistemini tercih ettiği belirlenmiştir.

Yapılan analizlerde alt yapı ve donanım ile mülkiyet durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. İşletme sahiplerine genel

olarak karşılaştıkları teknik ve işletim problemleri sorulmuş ve işletmelerin tamamında elektrik giderlerinin yüksek ve devlet desteklerinin yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Bunu, %42 oranla tasarım hatalarından kaynaklanan sorunlar ve kalifiye eleman sıkıntısı (%26) izlemiştir.

Depolama öncesi ve sonrası ürün fiyatları incelendiğinde, ürün fiyatlarının yükseldiği ve depolamanın ekonomik yarar sağladığı saptanmıştır. Buna rağmen soğuk hava depolarının kapasite kullanım oranları açısından %79'unun %60 ve altında kapasite ile çalıştığı tespit edilmiştir. Bunun en önemli nedeninin ise yüksek elektrik giderleri ve buna bağlı maliyet artışı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelime: soğuk depolama, konstrüksiyon, yalıtım